

Briuselis, 2019 05 20
COM(2019) 234 final

KOMISIJOS ATASKAITA

**Komisijos ataskaita dėl Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos
laikotarpio vidurio vertinimo**

{SWD(2019) 182 final}

Komisijos ataskaita

Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos laikotarpio vidurio vertinimas

1. Bendroji informacija apie EaSI

Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programa (toliau – EaSI)¹ įgyvendinama pagal tiesioginio ir netiesioginio valdymo principus. Ja siekiama skatinti aukšto lygio kokybišką ir tvarų užimtumą, užtikrinti tinkamą ir deramą socialinę apsaugą, kovoti su socialine atskirtimi ir skurdu ir gerinti darbo sąlygas valstybėse narėse ir kitose programoje dalyvaujančiose šalyse (ELPA ir (arba) EEE šalyse², šalyse kandidatėse ir narystės ES siekiančiose šalyse).

EaSI reglamente 2014–2020 m. laikotarpiui nustatytas bendras 919 469 000 EUR finansinis paketas. Šią programą sudaro trys kryptys:

- „Progress“ kryptis, pagal kurią remiamas politikos formavimas ir įgyvendinimas, šiuo tikslu rengiant politikos įrodymus, organizuojant dalijimosi informacija ir tarpusavio mokymosi veiklą, sudarant geresnes sąlygas socialinėms inovacijoms ir padedant stiprinti ES ir nacionalinių organizacijų gebėjimus;
- EURES kryptis, pagal kurią teikiama informacija ir paslaugos darbo ieškantiems asmenims ir darbdaviams, taip pat įgyvendinamos tikslinės judumo programos, kad žmonės galėtų susirasti darbą kitose ES šalyse;
- mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptis, pagal kurią remiamos pažeidžiamų asmenų ir labai mažų įmonių galimybės gauti mikrokreditus ir mikrokreditų teikėjų institucinių gebėjimų stiprinimas.

Visais lygmenimis remiami kompleksiniai tikslai, pavyzdžiui, užtikrinti lyčių lygybę ir nediskriminavimą, kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi.

2. Laikotarpio vidurio vertinimo aprėptis

Vadovaujantis EaSI reglamento 13 straipsnio 1 dalimi ir Geresnio reglamentavimo gairėmis³, atliekant šį laikotarpio vidurio vertinimą buvo vertinama pažanga, padaryta siekiant šios programos tikslų, taip pat jos tolesnis aktualumas, efektyvumas ir išteklių naudojimas, politikos nuoseklumas su kitomis priemonėmis ir ES pridėtinė vertė. Taip pat buvo nagrinėjamas EaSI valdymo klausimas. Atliekant šį vertinimą buvo siekiama pateikti rekomendacijų, kaip pakoreguoti programos valdymo būdą, kad būtų galima pagerinti tolesnio jos įgyvendinimo rezultatus ir padėti pasirengti laikotarpiui po 2020 m.

Atliekant šį vertinimą buvo nagrinėjama nuo 2014 m. sausio mėn. iki 2016 m. gruodžio mėn. pagal EaSI vykdyta veikla. Į jį buvo įtraukta visa programos įgyvendinimo geografinė sritis ir atitinkami suinteresuotieji subjektai, visų pirma EaSI komitetas, politikos komitetai,

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:LT:PDF>.

² Islandija dalyvauja įgyvendinant veiksmus pagal visas tris kryptis, Norvegija dalyvauja tik įgyvendinant veiksmus pagal „Progress“ ir EURES kryptis, Lichtenšteinas apskritai nedalyvauja įgyvendinant EaSI, o Šveicarija dalyvauja tik įgyvendinant veiksmus pagal EURES kryptį ir tik savo lėšomis.

³ <https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/better-regulation-guidelines.pdf>.

socialiniai partneriai, nacionalinės institucijos ir įstaigos ir pagrindinės ES pilietinės visuomenės organizacijos.

Tyrimo metu, siekiant atsakyti į vertinimo klausimus, buvo taikomi šeši pagrindiniai metodai: antrinių duomenų analizė, atviros viešos konsultacijos, pusiau struktūrizuoti pokalbiai, tikslinė grupė, atvejų tyrimai ir paramos gavėjų apklausa.

Šis laikotarpio vidurio vertinimas pateikiamas kaip Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Jis grindžiamas Komisijos užsakymu atlikto išorės vertinimo tyrimo⁴ rezultatais ir kitais įrodymų šaltiniais, visų pirma EaSI rezultatų stebėsenos ataskaitomis, Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato (EMPL GD) metinėmis valdymo ataskaitomis ir kitais susijusiais vertinimais.

Vadovaujantis EaSI reglamento 13 straipsniu, šioje ataskaitoje, kuri yra skirta Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir visuomenei, apibendrinami pagrindiniai laikotarpio vidurio vertinimo rezultatai.

3. Pagrindiniai rezultatai ir įgyta patirtis

Tolesniuose skirsniuose pateikiamos išvados, padarytos įvertinus šešis pagrindinius kriterijus: aktualumą, veiksmingumą, efektyvumą, nuoseklumą, Europos pridėtinę vertę ir programos valdymą.

Vis dėlto šis vertinimas turi akivaizdžių apribojimų. 2016 m. buvo užbaigta nedaug projektų, todėl neturima daug duomenų, o įgyvendinant kitus pradėtus projektus nepaėjo pakankamai laiko, kad būtų gauti visi numatyti rezultatai ir poveikis. Taip pat yra tik keletas lyginamųjų standartų, nes nėra kitos programos, kurios mastas ir aprėptis būtų panašūs į EaSI mastą ir aprėptį. Todėl EaSI rezultatus reikėtų vertinti atsižvelgiant į jos vaidmenį platesnio masto paramos sistemoje, įskaitant ES ir nacionalines politikos iniciatyvas. Siekiant atsverti ir (arba) sumažinti šiuos apribojimus, atliekant šį laikotarpio vidurio vertinimą buvo sutikrinami įvairūs vertinimo įrodymų šaltiniai, derinami kiekybiniai ir kokybiniai metodai ir priemonės, užtikrinamas duomenų šaltinių skaidrumas, o padarytos išvados sistemingai lyginamos su informacija, gauta iš suinteresuotųjų subjektų.

Viena iš svarbių šio vertinimo išvadų yra tai, kad EaSI reglamente nustatytas programos įgyvendinimo vidurys yra pernelyg ankstyvas terminas vertinimui atlikti. Kad būtų galima sukaupti daugiau informacijos apie rezultatus ir platesnio masto poveikį ir ja pagrįsti analizę, ateityje reikėtų numatyti atlikti kitus vertinimus.

3.1. Aktualumas

EaSI aktualumas buvo vertinamas atsižvelgiant į jos bendruosius tikslus, konkrečius trijų krypčių tikslus ir į joms skirtų išteklių paskirstymą.

Atlikus vertinimą patvirtinta, kad EaSI loginis pagrindas ir jos penki bendrieji tikslai tebėra itin aktualūs, ypač atsižvelgiant į vertinimo laikotarpio aplinkybes: finansų ir ekonomikos krizės padarinius ir palankiai vertintą, tačiau lėtą atsigavimo procesą, taip pat į tendencijas, kurios ateinančiais metais gali daryti poveikį ES. Pavyzdžiui, dėl didelio pabėgėlių ir imigrantų srauto į ES valstybes nares labai padaugėjo pažeidžiamų asmenų, todėl sėkminga jų integracija tampa vienu iš svarbiausių ES prioritetų.

⁴ Konsultacinės įmonės „ICF Consulting“ atliktą išorės pagrindžiamąjį tyrimą koordinavo Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas, kurį tiesiogiai stebėjo ir prižiūrėjo iš kitų Komisijos padalinių atstovų sudaryta tarpžinybinė iniciatyvinė grupė (angl. ISSG).

Nors turima nedaug duomenų, pažanga daroma įgyvendinant visus bendruosius ir konkrečius EaSI tikslus. EaSI padėjo didinti informuotumą apie ES politikos indėlį didinant socialinę įtrauktį ir mažinant skurdą, geriau suvokti tarpvalstybines užimtumo galimybes, greitai išbandyti ir įgyvendinti novatoriškas priemones, suteikti daugiau galimybių gauti mikrokreditus ir didinti paramą verslumui. Be to, įgyvendinant EaSI sudarytos palankesnės sąlygos imtis politikos pokyčių atliekant lyginamuosius mokslinius tyrimus, keičiantis informacija ir stiprinant gebėjimus, taip įvairiems suinteresuotiesiems subjektams padedant daryti įtaką socialinės ir ekonominės politikos formavimui ir įgyvendinimui programoje dalyvaujančiose šalyse.

Vis dėlto būtų galima dar labiau padidinti EaSI aktualumą ir poveikį. Taikant analitines priemones, organizuojant informacijos sklaidos renginius ir įgyvendinant novatoriškus projektus turėtų būti labiau atsižvelgiama į tokius aspektus kaip lyčių klausimai, jaunimo nedarbas, nelygybė (pajamų nelygybė, nelygybė švietimo ir įgūdžių įgijimo srityse) ir kova su socialine atskirtimi, daugiau dėmesio skiriant galimybėmis perkelti ir platesniu mastu diegti socialines inovacijas.

„Progress“ ir mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptys šiame procese gali atlikti svarbų vaidmenį. Siekiant šio tikslo, pirmenybę reikėtų teikti su socialine įtrauktimi susijusiai veiklai ir pažeidžiamų grupių, t. y. asmenų, kuriems gresia socialinė ir finansinė atskirtis, galimybėms gauti finansavimą. Pagal EURES kryptį ir toliau turėtų būti finansuojami aiškių ekonominių poreikių turinčioms grupėms skirti projektai (pavyzdžiui, sistema „Tavo pirmasis EURES darbas“ ir tarpvalstybinė partnerystė).

Tarpusavio mokymosi veiklos temos, pvz., jaunimo, prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką priemonės ir būsimų įgūdžių poreikiai, buvo glaudžiai susijusios su užimtumo gairėse ir per Europos ekonominės politikos koordinavimo semestrą pateiktose konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nustatytais prioritetais⁵. Europos semestras taip pat buvo grindžiamas kita EaSI lėšomis finansuojama analitine veikla, visų pirma *Užimtumo ir socialinės plėtros ataskaita* (angl. *Employment and Social Development Report*) ir *darbo jėgos tyrimu*. Vykdamas analitinę veiklą pagal šią programą pirmenybę turėtų būti teikiama dalyvaujančių šalių politikos formuotojų keitimuisi gerąja patirtimi, šiuo tikslu vykdamas tarpusavio mokymosi, informuotumo didinimo ir informacijos sklaidos veiklą.

Be to, veiklos lygmeniu platesniu mastu skleidžiant gerąją patirtį iš įvairių šalių, be kita ko, vykdamas socialinius eksperimentus, supažindinama su novatoriška praktika, o nacionaliniams ir vietos subjektams padedama teikti geresnes paslaugas ir kurti geresnius produktus. Taigi, norint suderinti skirtingas įvairių valdžios lygmenų ir dalyvaujančių šalių politikos darbotvarkes, labai svarbu išlaikyti ES lygmeniu veikiančius tinklus.

Praktiškai, jeigu vietoje šiuo metu EaSI reglamente nustatytų minimalių orientacinių procentinių dydžių ištekčiai būtų lanksčiau paskirstomi trims programos kryptims, atsirastų daugiau galimybių prireikus perkelti lėšas iš vienos krypties biudžeto į kitos krypties biudžetą. Tai galėtų būti itin naudinga mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptims, nes šioje srityje išlaidos grindžiamos paklausa. Didesnis lankstumas taip pat padėtų geriau reaguoti į naujus poreikius (pvz., susijusius su tokiomis naujomis iniciatyvomis kaip Europos

⁵ Žr. 2015–2016 m. rezultatų stebėsenos ataskaitą.

solidarumo korpusas⁶, Nauja socialinio dialogo pradžia⁷, Nauja Europos įgūdžių darbotvarkė⁸ arba Europos darbo institucija (angl. ELA)⁹).

3.2. Veiksmingumas

Trijų programos kryptių veiksmingumas siekiant rezultatų bei tikslų ir inicijuojant pokyčius yra nevienodas. „Progress“ kryptis veiksmingiausia sudarant palankesnes sąlygas dalijimuisi informacija, tarpusavio mokymuisi ir dialogui, taip pat kaupiant ir skleidžiant palyginamus ir analitinius duomenis. Viena iš veiksmingesnių EURES krypties veiklos sričių yra pagalba kuriant paklauso ir pasiūlos požiūriui skaidrią darbo rinką. Iš mikrofinansų ir socialinio verslumo krypties duomenų matyti, kad EaSI finansavimas dalyvaujančiose šalyse padeda didinti finansavimo pasiūlą ir galimybes jį gauti.

Finansų tarpininkai į savo veiklą įtraukia pažeidžiamas grupes, tačiau esama didelių įvairių šalių tarpusavio skirtumų. Vis dėlto daugeliu atvejų pažeidžiamos grupės nesudaro didžiosios galutinių paramos gavėjų dalies. Jos vis dar susiduria su kliūtimis, trukdančiomis gauti finansavimą. Naujausiais metiniais poveikio duomenimis (2016 m. rugsėjo mėn.), vidutiniškai 35 proc. mažųjų paskolų gavėjų yra moterys, daugiau kaip 40 proc. – jaunesni nei 30 metų arba vyresni kaip 50 metų asmenys, beveik 20 proc. – bedarbiai (palyginti su 62 proc. savarankiškai dirbančių asmenų ir (arba) verslininkų) ir 10 proc. – migrantų (ne ES) kilmės asmenys. Reikia užtikrinti, kad daugiau veiksmų būtų orientuojama į pažeidžiamas grupes, taigi išnagrinėti galimybę likusiu EaSI įgyvendinimo laikotarpiu nustatyti minimalius su pažeidžiamomis grupėmis susijusius tikslus. Finansinės priemonės grindžiamos paklausa, todėl turėtų būti įmanoma jas įgyvendinti lanksčiai, kad būtų patenkinama rinkos paklausa. Rengiant būsimas priemones, kuriomis būtų toliau skatinama įtraukti pažeidžiamas grupes, būtų galima svarstyti galimybę taikyti politines paskatas naudotis EIF.

Atlikus vertinimą nustatyta keletas būdų, kaip didinti veiksmingumą. Pagal „Progress“ kryptį ir toliau daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama suinteresuotiesiems subjektams aktualioms ir svarbioms politikos sritims (užimtumui ir darbo sąlygoms), tačiau kartu turėtų būti labiau stengiamasi atlikti socialinės politikos eksperimentus, peržiūrint šiai sričiai skiriamą dėmesį ir projektų vertinimo ir atrankos procedūras, taip pat sudarant palankesnes sąlygas plėtoti tokius projektus. Pagal EURES kryptį reikėtų apsvarstyti galimybę nustatyti ilgesnį įgyvendinimo laikotarpį (bent dvejų metų), kartu taikant administracinės naštos, susijusios su kvietimų teikti pasiūlymus valdymu, mažinimo priemones, kad suinteresuotieji subjektai galėtų tinkamai parengti projektus, juos įgyvendinti, įvertinti jų veiksmingumą ir užtikrinti jų tvarumą. Pagal mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptį siūloma antruoju EaSI įgyvendinimo laikotarpiu daugiau dėmesio skirti pažeidžiamoms grupėms, pvz., kvietimuose teikti pasiūlymus nustatyti su pažeidžiamų grupių dalimi ir (arba) skaičiumi susijusį tikslą.

3.3. Efektyvumas

Šiame vertinime pateikiama įžvalgų, susijusių su esamų lėšų atitiktimi programos tikslams. Veiklai, vykdomai pagal „Progress“ ir EURES kryptis, įgyvendinti esamų finansinių išteklių pakako, o trečiosios krypties mikrofinansų linijai skirtas biudžetas buvo pernelyg mažas. Dėl aktyvaus naudojimosi EaSI garantijų priemone, įtraukta į mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptį, buvo daromas spaudimas jos biudžetui, ir buvo panaudotas visas mikrofinansų linijai skirtas biudžetas. Kadangi pagal socialinio verslumo liniją, palyginti su mikrofinansų linija,

⁶ https://europa.eu/youth/solidarity_lt.

⁷ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=88&langId=en&eventsId=1028>.

⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223>.

⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1414&langId=en>.

paprastai suteikiamos daug didesnės paskolos, šioje srityje suteikta mažiau paskolų. Tai turėjo įtakos pasirašytų sutarčių skaičiui¹⁰.

Nepakankamo pirmuoju įgyvendinimo laikotarpiu trečiajai kryptčiai skirtas biudžeto problema tuo metu buvo išspręsta sudarant sąlygas pradiniam etape sutelkti vėlesniems metams (2017–2020 m.) skirtas EaSI biudžeto lėšas ir jomis pasinaudoti, kad būtų galima patenkinti didelę rinkos paklausą. Sutelkti lėšas pradiniam etape buvo įmanoma pasitelkus Europos strateginių investicijų fondo (ESIF¹¹) suteiktą garantiją. Iš tikrųjų, atsižvelgiant į didelę EaSI garantijų priemonės paklausą, 2017 m. gruodžio mėn. mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptčiai iš ESIF skirta papildoma 100 mln. EUR suma. Todėl padidės bendra veiksmų, įgyvendinamų pagal EaSI garantijų priemonę, apimtis, o EIF galės atlikti daug papildomų operacijų.

„Progress“ kryptties efektyvumą būtų galima toliau didinti atliekant pakeitimus ir mažinant administracinę naštą projektų skyrimo ir įgyvendinimo etapais. Be to, pareiškėjams ne visada aišku, ar bendro finansavimo suma turėtų būti apskaičiuojama remiantis darbo sąnaudomis, ar faktine grynųjų pinigų verte. Šis klausimas turėtų būti išaiškintas kvietimų teikti pasiūlymus sąlygose.

Kalbant apie EURES kryptį, siekiant įdiegti naują IT priemonę, didesnės sumos, negu iš pradžių buvo planuota, buvo skirtos veiklai, susijusiai su informavimu apie laisvas darbo vietas skaidrumu; vis dėlto paslaugų kūrimo ir teikimo lygis išliko gana stabilus.

Apskritai, nors bendras programos biudžetas yra pakankamas, reikėtų sudaryti sąlygas lanksčiau perskirstyti trims kryptims skirtas lėšas, kad būtų galima sumažinti planuojamų ir faktinių įsipareigojimų skirtumus ir užtikrinti, kad prireikus būtų galima kuo tinkamiau tarpusavyje perkelti trims kryptims skirtas lėšas.

3.4. Nuoseklumas

Atlikus vertinimą nustatyta, kad, kiek tai sietina su programos nuoseklumu, bendrai suprantama, jog atliekant supaprastinimo procedūrą trys ankstesnės programos buvo sujungtos į EaSI sistemą. Vis dėlto, atlikus vertinimą, padaryta išvada, kad, nepaisant pastangų užtikrinti šių trijų kryptčių sąveiką, jos ir toliau veikia gana nepriklausomai viena nuo kitos. Vykdamas visą veiklą pagal programą daugiau dėmesio reikėtų skirti galimai nuoseklios programos struktūros naudai, skatinant kelias sritis aprėpiančius įvairių problemų sprendimo būdus.

Kalbant apie suderinamumą su kitomis ES programomis, EaSI labiausiai suderinta su ESF. „Progress“ kryptis ir kitos ES programos, pavyzdžiui, ESF, programa „Erasmus+“, programa „Horizontas 2020“ ir COSME, papildo viena kitą konkrečių tikslų, veiklos ir paramos gavėjų srityse. Taip pat nustatyta, kad EURES kryptis ir Europos teritorinio bendradarbiavimo programa (INTERREG) papildo viena kitą. Be to, atrodo, kad mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptis suderinta su kitomis ES lygmeniu taikomomis mikrofinansų priemonėmis. Jomis remiamos arba MVĮ (pavyzdžiui, pasitelkiant COSME finansines garantijas), arba mažos ir vidutinės kapitalizacijos įmonės (įgyvendinant programą „InnovFin“), o pagal EaSI

¹⁰ Nors 2014 m. tik vyko derybos su Europos investicijų fondu (EIF) dėl naujų finansavimo priemonių, iki 2016 m. rugsėjo mėn. su mikrofinansavimo tarpininkais buvo pasirašytos 33 sutartys dėl 50,3 mln. EUR sumos; pagal jas suteikta 13 021 mažoji paskola, kurių bendra vertė siekia 152,288 mln. EUR. Pasiiektas tris kartus už pradinį finansavimą didesnis svėro koeficientas. Be paramos mikrokreditų sektoriui, 2015–2016 m. pagal EaSI taip pat buvo išmokėta pirmoji dalis socialinėms įmonėms skirto finansavimo. Su finansų tarpininkais buvo pasirašytos pirmosios septynios sutartys, kurių vertė siekia 9 mln. EUR.

¹¹ESIF – tai EIB grupės, kurią sudaro [Europos investicijų bankas \(EIB\)](http://www.eif.org/what_we_do/efsi/index.htm) ir EIF, ir Europos Komisijos kartu pradėta įgyvendinti iniciatyva, kuria siekiama padėti pašalinti dabartinį ES investicijų deficitą, strateginėms investicijoms sutelkiant privatų finansavimą, http://www.eif.org/what_we_do/efsi/index.htm.

remiamos tik labai mažos įmonės arba socialinės įmonės. Pagal jas taip pat skiriamos didesnės finansavimo sumos (pagal programą „InnovFin“ ir COSME) ir siūloma daugiau įvairesnių finansinių produktų (pavyzdžiui, pagal programą „InnovFin“). Taikant šias priemones daugiausia dėmesio skiriama tik konkrečioms tam tikrų šalių paramos gavėjų grupėms, o veiksmai pagal mikrofinansų ir socialinio verslumo kryptį įgyvendinami visose dalyvaujančiose šalyse.

Vis dėlto, nepaisant EaSI ir kitų ES priemonių tarpusavio papildomumo, užtikrinti tolesnį nuoseklumą trukdo įvairi intervencinių veiksnių logika ir daug įvairių fondų valdymo taisyklių. Dėl kartu taikomų įvairių taisyklių sąvadų (finansinėms priemonėms taikomas Finansinis reglamentas, o struktūriniais fondams – Bendrųjų nuostatų reglamentai) sudėtinga pasinaudoti įvairių fondų tarpusavio papildomumo teikiamomis galimybėmis. Siekiant palengvinti įvairių ES fondų sąveiką, reikia įdiegti konkrečius mechanizmus, kuriais būtų, pavyzdžiui, sudaromos sąlygos, pasitelkiant ESF finansavimą, išplėtoti pagal EaSI išbandytus socialinius eksperimentus ir didinti jų taikymo mastą. Supaprastintos taisyklės galėtų padėti kuo labiau padidinti tokio tarpusavio papildomumo ir sąveikos galimybes.

Nacionaliniu lygmeniu nenustatyta jokių didelio EaSI tikslų ir nacionalinių priemonių ir (arba) programų tikslų dubliavimo atvejų. Konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais metu visų pirma pabrėžtas bendras sutarimas, kad ES lygmeniu svarbu toliau taikyti visų rūšių priemones, net jeigu nustatyta nedidelio ES ir nacionaliniu lygmenimis taikomų priemonių dubliavimo atvejų. Tokį dubliavimą būtų galima pašalinti toliau skatinant nacionalinius, regionų ir vietos suinteresuotuosius subjektus dalyvauti vykdam EaSI veiklą ir jiems suteikiant priemonių, pritaikomų ir (arba) palyginamų duomenų ir atitinkamą paramą, reikalingų intervenciniams veiksams, kuriais sprendžiami socialiniai klausimai, rengti ir įgyvendinti.

3.5. ES pridėtinė vertė

Palyginti su nacionaline ir regionine parama, EaSI aprėpties ir masto požiūriu suteikė akivaizdžios ES pridėtinės vertės. Jei EaSI būtų nutraukta, tai turėtų padarinių daugelyje sektorių. Mažai tikėtina, kad įgyvendinant kitas nacionalines arba regionines finansavimo programas būtų galima remti politikos eksperimentus įvairiose dalyvaujančiose šalyse ir ES lygmeniu veikiančius NVO tinklus, kaip šiuo metu daroma įgyvendinant EaSI. EaSI taip pat yra tinkamiausia priemonė ES masto rezultatams siekti, pavyzdžiui, palyginamoms duomenų bazėms kurti, tyrimams atlikti ir tarpusavio mokymosi veiklai plėtoti, kurie kitais valdymo lygmenimis nelaikomi pagrindiniu prioritetu.

Be to, nors pagal ERPF INTERREG programas galima remti užimtumo politiką pasienio regionuose, jeigu tai numatyta atitinkamų valstybių narių programose, nėra kitų ES išteklių, kurie būtų konkrečiai skirti tarpvalstybinei partnerystei palaikyti. Be finansavimo EaSI lėšomis taip pat tikriausiai sulėtėtų parama socialinių investicijų rinkai, todėl ES veiktu mažiau socialinių įmonių ir būtų mažiau galimybių įsidarbinti šiuose sektoriuose. ES parama yra aiškus ženklas, kad reikia skatinti pokyčius nacionaliniu lygmeniu, ir padeda šalims viena kitai perduoti žinias ir praktinę patirtį.

Pagal EaSI vykdoma veikla apima ne tik finansinių priemonių valdymą – ja skatinamos įvairios socialinio finansavimo rinkų ekosistemos kūrimo priemonės. Keletas jų pavyzdžių yra dotacijos socialinio finansavimo pasiūlai ir paklausai plėtoti, taip pat ne finansų srities iniciatyvos, pavyzdžiui, *Mikrokreditų teikėjų gero elgesio kodeksas*, kuris padeda didinti mikrofinansų sektoriaus standartus. Tai atitinka vieną iš Komisijos tikslų dažniau naudotis finansinėmis priemonėmis, siekiant pritraukti privatų finansavimą, ir skatinti naujus sisteminius socialinio finansavimo rinkų pokyčius.

Vis dėlto būtina dėti nuolatinės pastangas, daugiausia informavimo apie pagal EaSI vykdomą veiklą ir jos rezultatų sklaidos srityse. Suinteresuotieji subjektai nori gauti daugiau informacijos ir mano, kad geresnė informacijos sklaida jiems galėtų būti labai naudinga, visų pirma tokiose srityse kaip galimybės gauti finansavimą, susipažinti su rezultatais, konkrečioms šalims skirtais pavyzdžiais ir gerą patirtimi, atnaujintos interneto svetainės ir duomenų bazės, daugiau kalbų vykdoma informavimo veikla ir plačiau visuomenei prieinamesnis turinys.

3.6. EaSI valdymas

EaSI koordinuoja Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinio direktorato skyrius, kuris atsakingas už šios programos taikymo srities ir finansavimo nustatymą, taip pat už jos įgyvendinimo pažangos stebėseną ir vertinimą. Atlikti šią užduotį šiam skyriui padeda generalinio direktorato veiklos skyrių koordinatoriai ir EaSI komitetas, kurį sudaro po vieną kiekvienos dalyvaujančios šalies atstovą.

Atliekant šį vertinimą visų pirma išnagrinėtas EaSI komiteto vaidmuo ir padaryta išvada, kad reikia stiprinti suinteresuotųjų subjektų atliekamą vaidmenį ir atsakomybę, taip pat užtikrinti aktyvesnį jų dalyvavimą ir tarpusavio bendravimą. Komiteto nariai mano, kad reikalingi didesni įgaliojimai priimti sprendimus ir didesnė atsakomybė už lėšų paskirstymą ir programavimą ir (arba) kvietimų teikti pasiūlymus temas¹².

Atlikus vertinimą taip pat nustatyta, kad teminės darbo grupės padėtų gilinti EaSI komiteto narių žinias apie techninius klausimus. Taip pat laikomasi nuomonės, kad nagrinėjant tam tikras temas kartais gali būti naudinga pasinaudoti ekspertų rekomendacijomis. Atlikus vertinimą dėmesys taip pat atkreiptas į tai, kad Komiteto nariai neturi pakankamai informacijos apie jų šalyse atrinktus ir įgyvendinamus projektus arba apie projektus, kurie buvo atmesti po vertinimo procedūros. Pareiškėjams turėtų būti teikiama daugiau grįžtamosios informacijos apie atmestas paraiškas, kad jie galėtų jas patobulinti. Komitetui tinkamu laiku turi būti pateikiama daugiau informacijos, kad ją būtų galima lengvai perduoti organizacijoms, kurios gali būti suinteresuotos atsakyti į kvietimus teikti pasiūlymus.

Taip pat laikomasi nuomonės, kad būtina aktyviau bendradarbiauti su kitais komitetais, siekiant keistis informacija, ir reguliariau rengti EaSI komiteto ir Komisijos diskusijas.

4. Bendroji išvada

Atlikus laikotarpio vidurio vertinimą pabrėžta keletas būdų, kaip gerinti EaSI programų įgyvendinimą iki dabartinės daugiametės finansinės programos (DFP) pabaigos, ypač didinant biudžeto vidaus lankstumą, daugiau dėmesio skiriant grupėms, kurioms reikalinga konkreti parama, supaprastinant procedūras, didinant vidaus nuoseklumą ir užtikrinant EaSI sąsajas su kitais fondais. Visų pirma, labiau racionalizuotas finansavimas galėtų padaryti konkrečių poveikį EaSI aktualumo, efektyvumo, nuoseklumo, veiksmingumo ir ES pridėtinės vertės srityse. Tai galėtų būti padaryta 2017–2020 m., pasitelkiant atitinkamas sąsajas arba nustatant naujus įvairių ES fondų susiejimo mechanizmus.

Po 2020 m. į vadinamąjį bendrąjį fondą „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) bus sujungti visi Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD valdomi fondai, įskaitant EaSI¹³. Tai padės

¹²Komiteto vaidmuo turi atitikti Sutartis, išlaidų programoms taikomas Finansinio reglamento taisyklės ir komiteto procedūros teisinę sistemą.

¹³ Atlikus laikotarpio vidurio vertinimą pabrėžta būtinybė didinti programos vidaus nuoseklumą. ESF+ padės užtikrinti didesnę EaSI krypties tikslų ir jiems skiriamo finansavimo atitiktį. Jei nebus pakeisti pagal dabartinę „Progress“ kryptį finansuojamų veiksmų tikslai ir rūšys, pagal dabartinę EaSI trečiąją kryptį įgyvendinamos

sukurti vieną, paprastą naudoti sąsają su paramos gavėjais, mažinti susiskaidymą ir didinti fondų sąveiką, taip sudarant sąlygas veiksmingiau įgyvendinti politiką ir kurti ES pridėtinę vertę.

finansinės priemonės bus perkeltos į programą „InvestEU“. Į šią programą bus įtraukta daug šiuo metu taikomų ES finansinių priemonių, kuriomis remiamos investicijos ES, o su EURES mobilumo portalu susijusi veikla bus perduota Europos darbo institucijai. Tiesiogiai valdoma veikla (su skolinimu nesusijusi veikla ir parama profesiniam judumui) bus toliau vykdoma ESF + ir (arba) atitinkamos EaSI krypties lėšomis.